

REVISTA ECONOMICĂ

ORGAN FINANCIAR-ECONOMIC

Proprietatea și organul oficial al Asoc. instit. financiare românești din Ardeal, Banat, Crișana și Maramurăș „SOLIDARITATEA” Sibiu.

Inscris sub Nr. 22/1938 la Tribunalul Sibiu.

Apare odată pe săptămână.

Redacția și administrația: Sibiu, Strada Visarion Roman Nr. 1—3

Abonamentul pe an: în țară: pentru autorități, bănci, cooperative și întreprinderi Lei 1500.—; pt. particulari Lei 800.—; pentru funcționarii publici și particulari Lei 500.—. În străinătate Lei 2000.—. Taxa pentru inserțiuni: de fiecare cm. Lei 20.—

Fondator: **Dr. CORNEL DIACONOVICH.**

Redactor responsabil: **Dr. Mihai Velicu**

Sumarul:

Combaterea șomajului. — Situația cooperativelor. — Bursa. — *Cronica*: Valabilitatea acreditivelor. Dresdener Bank. Berlin. Mica* S. A. București.

Combaterea șomajului.

Tema aceasta domină întreaga viață economică și socială a Europei în secolul al 20-lea. Este și una din cauzele războiului. Este deci o chestiune mereu la ordinea zilei și de rezolvarea ei integrală depinde liniștea și bunăstarea țărilor care vor urma după acest războiu.

Problema șomajului s'a născut pe nesimțite, ca o boală vicelană care la începuturile ei nu doare, până ce nu infectează întreg corpul nostru, și atunci pentru o vindecare este de obicei prea târziu, și o intervenție chirurgicală cu cușitul foarte problematică.

Câtă vreme grosul populației era ocupată în economia rurală și gospodăriile produceau și confecționau acasă tot ce le trebuia, brațele de muncă nu pridideau cu lucrul. Numai pentru lucruri cari nu se puteau face acasă, cum erau veselă de luf, finichea, pielărie etc. gospodarul să deplasa la marile târguri sezoniere din orașe. Industria abia înce-

puse a se desvolta la începutul secolului al 19-lea, și țăranul care cine știe din ce fel de împrejurări nu putea sau nu voia să stea acasă, găsea ușor lucru și existență la oraș. Problema șomajului de bună seamă că nu apuca generația noastră, dacă nu ar fi intervenit mecanizarea industriei. Aceasta a precipitat pe neașteptate intensificarea răului și a găsit nepregătită societatea conducătoare pentru stăvilirea lui. Nemulțumirea cauzată prin aceasta a dat naștere socialismului din care apoi mai târziu s'a desvoltat ca un ram deosebit marxismul, fașismul și socialismul național.

Partidele conducătoare ale diferitelor țări s'au opus mult timp dezideratelor cerute de socialism, până ce după lupte grele politice conducătorii statelor s'au convins că nouilor idei trebue dată o îndreptățire și că multe din instituțiile noastre sociale nu mai corespund țărilor. Suportul partidelor socialiste era — cu puține excepții — muncitorimea. Muncitorimea aceea care în urma mecanizării fabricilor și înmulțirii nașterilor, nu mai avea ocazie de câștig și se vedea mereu în pragul celei mai negre mizerii. Era un timp — pe la sfârșitul secolului trecut și la începutul celui curent, — când nemulțumirea aceasta socială avea un ventil pe unde se putea ușura. Era posibilitatea muncitorului de a emigra, și de a-și crea o nouă existență în ță-

rile de peste ocean și a rămâne acolo, sau de a găsi numai un câștig acolo, în mod vremelnic, până ce economiile erau suficient de mari pentru ca cu banii adunați să-și asigure existența acasă. Primul războiu mondial din 1914—18 a pus capăt și acestor posibilități, deoarece statele, departe de a fi tras concluzii înțeleghătoare din cataclismul războiului, și-au închis reciproc granițele pentru orice imigrare. Dar nu numai atât: s'au ridicat și vămi prohibitive pentru cele mai multe mărfuri — inventându-se un nou sistem economic: „autarhia“. Măsurile acestea au avut ca rezultat răspândirea și mai mare a șomajului, și multe milioane de familii, dincoace și dincolo de ocean au rămas fără puțința de a-și câștiga pâinea de toate zilele, devenind o sarcină grea și permanentă pentru stat.

În situația aceasta șomajul a devenit o problemă arzătoare de rezolvat. Comunismul rusesc, un lujer veninos al marxismului, făcea o propagandă intensă în toate țările. Nu a mai rămas altceva, dacă era să păstrăm civilizația noastră față de ultraismul bolșevist, decât ca statul să ia însuși în mână soarta muncitorilor. Șomajul trebuia redus la proporții inofensive prin găsirea de ocazii de lucru și de câștig pentru milioanele de muncitori rămași fără de pâine. Țările mai înaintate ale Ocidentului au căutat fiecare în felul său să găsească soluție.

Nu în fiecare stat șomajul avea cauze identice, și nici aspectul sub care se prezenta, nu era același.

La noi, în Transilvania, șomajul a luat proporții neplăcute abia în anii dinaintea regimului românesc. Statul atunci nu avea niciun interes pentru protejarea elementului românesc, ba din contră, era fericit când vedea că țăranul român ia calea Americii pe cât se poate — la nerevedere. Industria, atunci, ca de altfel și după primul războiu mondial, asemenea nu se afla în mâini românești. Lipsa la Români și muncitorul cualificat, așa, că ei numai ici-colea erau angajați ca simpli salahori. Deci după închiderea granițelor pentru emigranți și decretarea autarhiei, ar fi venit un timp, când și la noi șomajul ar fi luat proporții mai mari.

Lucrând cu prevedere, și în spiritul timpului, industria a început și la

noi să fie protejată de conducătorii economiei noastre naționale. Atunci sub regimul românesc, i s'a deschis calea și țaranului român, să emigreze la oraș, dacă nu mai putea trăi pe glia sa, și să-și câștige aici pâinea sa de toate zilele. Regimul prin diferite măsuri și legi sociale, a căutat să amelioreze pe toate căile situația economică a țaranului. În timpul mai recent, prin ieftinirea creditului agricol, și romanizarea întreprinderilor, prin care elementului etnic românesc i se da întâietatea. În felul acesta am putut pune un stăvilă răspândirii socialismului destrucțiv ce ne amenința cu deosebire dela granițele de Est.

Alt aspect avea șomajul în Italia. Originile sale sunt a se căuta tot în relațiunea agrară. În Italia o agricultură rațională se făcea numai în valea fluviului Po. Regiunea aceasta, cu șesuri întinse, deveni însă în curând suprapopulată. Partea sudică a Italiei nu e așa de indicată pentru agricultură, parte pentru configurația muntoasă a regiunii, și parte pentru clima sa care e mai potrivită pentru cultivarea plantelor subtropice, cum ar fi măslinul, smochinul etc., cari aduc un venit frumos, fără de munca intensivă ce o depune agricultorul. Industria, înainte de primul războiu mondial, se afla încă la începuturile sale, deci nu putea absorbi afluxul dela țară. Atunci surplusul populației rurale a început a emigra în țările latine ale Americii, unde nu se puneau elementului latin atâtea piedeci ca în Statele Unite, cari după războiu favorizau în prima linie elementul anglo-saxon, apoi pe cel din Țările Nordice. S'a dezvoltat atunci o emigrațiune sezonieră de proporții foarte mari. Când era secerișul, sute de mii de Italiani părăseau țara pentru lucrul de câmp din Argentina. Nu erau destule vapoare pentru transportul lor. După terminarea lucrărilor se întorceau acasă cu buzunarele pline de bani, sau cu cecuri. Țaranul italian trăia în emigrațiune tot așa de simplu ca și țăranul român, și sângurul său gând era câștigul de parale.

Au urmat și pentru Italia vremuri de grele frământări sociale și fără intervenția energetică a lui Mussolini marxismul era cât pe aci să bolșevizeze țara. Șo-

majul era în creștere și devenea tot mai primejdios pentru ordinea socială.

Un stat major de capete luminate, în frunte cu Mussolini, a început a organiza din nou structura economică a Italiei. Din concepția lor s'a născut „fascismul“, pornind dela ideea, că numai o refacere pe principii noi a producției poate salva țara. Prin legiferare s'au regulat raporturile dintre patroni și muncitori, eliminându-se grevele. S'a procedat apoi la eliminarea șomajului.

Să dai tuturor șomerilor ocazie de lucru și de câștig, și să reții în țară sutele de mii de emigranți cari se pierdeau de obicei anual, fiindcă un mare procent al acestui element etnic valoros se stabilea definitiv în țările dincolo de Ocean — aceasta era marea problemă.

Principiul autarhic a venit în ajutorul acestor nizuințe, și industria a fost protejată de aci încolo și în Italia. În orașele din Lombardia cari și până acuma erau cele mai industriale, fabricile din nou înființate au absorbit o mare parte din numărul șomerilor. Dar activitatea regimului nu s'a mărginit numai la industrie. Erau doară în țară atâtea ocazii cari ar fi putut da pâine la alte sute de mii de muncitori.

În multe locuri ale țării (în special în Sicilia) producția agricolă nu era suficientă din cauză că lipsea apa. Nu că doară ar fi lipsit ploile și râurile. Dar în urma configurației solului apa se scurgea repede în mările din apropiere. S'a procedat deci la construirea de stăvilare în văile munților și dealurilor, unde apa se putea capta în cantități de multe milioane și miliarde de metri cubi, pentru ca apoi la caz de nevoie să fie distribuită unde era necesar. Cu acest sistem zeci de mii de hectare au primit un nou impuls de rodire și alte zeci de mii de terenuri aride au fost prefăcute în noi pământuri arabile. Unde au fost mlaștini neproductive, ca spre pildă la Sud-Est de Roma, acolo prin canalizare și drenaj apa a fost redusă la cantități folosibile, iar surplusul dirijat spre mare. Și pe calea aceasta au fost redat culturi zeci de mii de hectare. Pe terenurile astfel cucerite, s'au înființat sate și orașe noi, unde au fost colonizați țărani cari mai nainte treceau Oceanul

și în parte se pierdeau pentru totdeauna pentru națiune.

Afară de regularea apelor și de irigațiune artificială, erau în Italia și terenuri foarte multe (cum sunt și la noi) cari nu produceau aproape nimic din cauza că pământul era sărac. Prin introducerea de îngrășăminte naturale și artificiale s'a ajuns acolo, ca nicio palmă de loc să nu fie necultivată. Dar în schimb măsurile luate și munca depusă au avut în curând rezultatul unei scăderi rapide a șomajului.

Odată pornită activitatea pe calea cea bună, ea nu a rămas izolată la patria mamă, ci sistemul de colonizare a fost trecut și peste mare în Africa.

În continentul acesta Italia avea unele teritorii cucerite dela Turci și Abesinieni, cari deși în totalitatea lor erau de zece ori mai vaste ca țara mamă, totuși din diferite cauze nu erau încă folosite pentru colonizare decât în măsură foarte mică. Statul nu dăduse atențiunea cuvenită posibilităților demografice, și teritoriile cucerite dela Abesinieni nici nu erau propice omului mediteran, din motive climatice. Așa emigrațiunea din Italia se făcea aici numai întâmplător.

În vechime Tripolitania de azi era sub numirea de Libia, pe care au re-adoptat-o Italianii, hambarul Romei. Țara aceasta, cu dependențele sale, Cirenaica și Marmarica, se extinde departe spre sud până în Sudanul francez, mărginindu-se spre est cu Egiptul. Spre vest granița se pierde în deșerturile Saharei. Este de câteva ori mai mare ca Italia, dar cu toate acestea, până la venirea regimului fascist, guvernele nu s'au gândit la exploatarea lui. Cine s'ar fi cumetat să propună emigranților o stabilire în nisipurile Saharei sau în junglele Britreei?

Dar cu toate acestea coloniile trebuiau utilizate pentru a păstra Italiei surplusul său de populație. Se puse întrebarea, că dacă în anticitate țara din fața Siciliei putea provide Roma cu cereale și alte produse agricole, pentru ce nu ar fi posibil acest lucru acuma?

Comisia însărcinată cu problema colonizării în Africa, a constatat că vechile colonii romane au decăzut din aceleași cauze, ca și însuși imperiul roman. În tocmă ca în Dacia, trupele romane au trebuit retrase și din Africa, fiindcă era

nevoie de ele în alte părți mai vitale ale imperiului, cari erau amenințate de cucerirea barbarilor. Popoarele din jurul imperiului au început să se miște în măsura în care constatau slăbiciunea apărării. Astfel s'a întâmplat și în Africa. Acțiunea de colonizare a Romanilor cari au îndrăznit într'acolo muncitorimea agricolă care mereu striga — ea și azi — după pământ, a sucombat în cele din urmă din cauza năvălirii barbarilor de acolo. Aceștia, ca să slăbească rezistența coloniștilor, devastau an de an plantațiile, distrugeau apeductele așa că în scurtă vreme lanurile și grădinile înfloritoare au fost acoperite de nisipul desertului.

Cercetările întreprinse de guvern au dat la iveală rămășițele de ruine ale unor sisteme de irigațiune, cari puse din nou în practică promiteau a da rezultatele cele mai frumoase. S'a constatat că deserturile Libiei sunt departe de a fi așa de puțin cultivate și cultivabile, după cum arată petele albe de pe hărțile noastre.

S'a constatat că există o mulțime de oaze în internul țării, și unde nu sunt, există la mică adâncime dela suprafață izvoare și râuri subterane. Este suficient un foraj pentru ca apa să fâșnească în abundență la suprafață. Regimul fascist, care și în altă privință și-a propus să pășească pe urmele Romei antice, a luat în mână refacerea țării, și în curând Libia a început să-și recapete aspectul prosperității de odinioară. De-a-lungul șoselei naționale „Balbo“, dela Tripolis până la granița egipteană, coloniile italiene se înșirau impunător.

Pe terenurile astfel recâștigate agricultorii, începea o nouă viață. Guvernul nu se îngrijea numai de fertilizarea solului, ci și de întemeierea de sate înzestrate cu toate cele necesare unei gospodării.

Colonistul care venea aici, venea ca într'o țară din povești. Când sosea, i se repartiza casa și curtea înzestrată cu de toate cele trebuincioase agriculturii, și nu trebuia decât să ia uneltele agricole și să înceapă imediat a lucra. Și toate avuțiile acestea le primea pe credit, replătit în termen lung și în rate mici de amortizare. O acțiune mai frumoasă și mai rodnică, pentru prefacerea unui șomer în proprietar, nici nu se poate închipui.

În fabrici acțiunea tindea pe toate căile la scoaterea muncitorului din miserie și de înzestrarea lui cu toate mijloacele necesare unei existențe civilizate. Volume întregi au fost scrise despre instituțiile sociale create în acest scop, dintre cari cele mai importante sunt înzestrarea muncitorilor cu căminuri proprii, asigurări contra boalei și infirmității. O nouă viață a început să pulzeze în întreaga țară, care înainte de venirea lui Mussolini se svârcolea neputincioasă în ghiarele comunismului. Opera înfăptuită de fașism ne arată cât se poate de clar cum se poate combate în mod mai firesc și mai efectiv șomajul. Ca rezultat se desprinde învățătura că acțiunea aceasta de combatere trebuia să fie coordonată cu celelalte principii economice, adecă cu producțiunea. Șomajul nu trebuie combătut cu ajutoare sau alimentare comună dela căzan cum o fac bolșevicii, ci prin canalizarea forțelor disponibile, spre o muncă productivă. În felul acesta se dă ocazie emulării personale, în care învinge acela care e înzestrat mai bine dela natură cu inteligență și energie.

Încercările Italiei de a prinde teren în Abesinia, nu mai cad sub considerațiunile de mai sus, deoarece din motive istorice și politice, s'a deviat dela principiul producțiunii.

În Germania șomajul a luat proporții neobișnuite încă dela sfârșitul secolului trecut. Mișcarea socialistă a trecut aici prin multe faze și a fost cauza multor lupte parlamentare și extraparlamentare cari s'au prelungit până în zilele noastre, formând în decursul acestui întreg secol un focar de frământări economice și sociale fără precedent în istoria omenirii.

Când socialiștii naționali au preluat regimul, se găseau în Germania opt milioane șomeri, și țara gema sub sarcinile financiare impuse de tratatul de pace dela Versailles. Rând pe rând restricțiunile acestui tratat au fost delăturate și cu mijloacele financiare acuma eliberate, noul regim a pășit la rezolvirea celei mai arzătoare probleme, de a da fiecărui German prilej de traiu omenesc în patria sa.

Primul pas s'a făcut în a. 1933, cu înființarea „frontului muncitoresc“. În

această organizație intră toți oamenii activi din Germania fără considerare la situația lor profesională sau socială. Scopul principal este asigurarea păcii muncitorești, adică eliminarea grevelor muncitorilor și a samavolniciei patronilor. Natural, că cel mai eficient mijloc pentru a ajunge la acest rezultat, este o muncă remunerată normal. Patronul să nu caute a se îmbogăți pe spinarea muncitorului, ci acesta, să primească ce i se cuvine pentru un traiu civilizat. Dar ramificațiile acestei organizații nu se extind numai asupra relațiilor de serviciu ale muncitorilor, ci și asupra educației lor sportive și culturale. O mulțime de alte instituțiuni funcționează ca ajutor social în caz de boală, moarte, litigii juridice, etc.

După încadrarea muncitorimei în acest front, s'a pășit la crearea ocaziei de lucru pentru muncitori. Rolul principal i-a revenit statului ca cel mai înzestrat cu mijloace financiare. Deși Germania posedă și până acuma o rețea întinsă de canale și șosele, noul regim și-a însușit o politică economică de mare anvergură în scopul de a uni marile fluvii ale țării cu canale navigabile și pentru vapoare cu o cală mai adâncă. S'au creat șosele noi asfaltate cari legau diferitele părți ale țării după un plan nou de comunicație. Germania nu avea colonii în cari să se scurgă plusul de populație și să absoarbă sutele de mii și milioane de șomeri, de aceea reducerea șomajului s'a putut face numai prin intervenția statului, în uzinele de armament. Autarhia introdusă în toate statele Europei împiedecau producțiunea fabricilor pentru export, iar fările de peste mare erau cuprinse în orbita aliaților din cursul primului războiu mondial. În felul acesta absorbirea șomerilor nu s'a făcut decât în parte prin forțarea unei producțiuni în sens economic.

Intr'adevăr, prin înzestrarea armatei pe o largă scară, în câțiva ani șomajul a dispărut în Germania și muncitorimea a ajuns la un traiu asigurat.

**Vorba sună ca argintul,
tăcerea e grea ca aurul**

Asistăm deci la o nouă formă a combaterii șomajului. Cum însă o armată, oricât de numeroasă ar fi ea, are totuși o limită de înzestrare, prin faptul că nu se poate opera până la infinit, se pune întrebarea, care ar fi baza economică a unei astfel de activități productive? Poate fi combătut șomajul pe lungă durată cu astfel de metode?

Evident că, pentru ca o armată să fie rentabilă din punct de vedere economic, trebuie să aibe două scopuri: ori să apere țara contra invaziunilor, și prin aceasta să contribuie indirect la continuitatea pașnică a producțiunii, sau să fie folosită pentru cucerire de noi teritorii unde populația mereu crescândă să poată fi colonizată, cum făceau în antichitate Romanii. Se pare că socialismul național prin revindicarea coloniilor pierdute urmărește același scop.

Dar să presupunem că populațiunea globului nostru va ajunge odată la aceia limită, când nu va mai fi nicio palmă de pământ necultivată, și de fapt nu va mai putea nutri omenimea aceasta prolifică. Atunci unde vom mai putea plasa șomerii noștri?

Pentru a preîntâmpina o astfel de eventualitate, destul de îndepărtată de altfel pentru generația noastră, avem deja unele îndrumări și indicii. Pentru ce trebuie ca populația să crească mereu? Pentru ce nu s'ar putea da de cătră mintea omenească și acestei dezvoltări o dirijare anumită, cum se obișnuiește azi în general în economia națională. Lucrul acesta este cu puțință și începuturile sale se pierd în acele vremuri când Spartanii aruncau în prăpastie pe debiliile noi născuți. Triburi din Africa au anumite metode de a steriliza bărbații. În Germania este introdusă prin lege la persoane cu boli ereditare. Malthus în fine recomandă o restricțiune a natalității în cazuri când existența materială a omului nu este asigurată. După părerea distinsului economist, acesta ar fi mijlocul cel mai eficient pentru menținerea echilibrului economic al lumii și prin urmare și a combaterii șomajului.

E. VANCU.

Situația cooperativelor.

După esența țării noastre, care este agricolă, așa și primele cooperative ale țării au fost mai mult de natură agricolă. Ele aveau forma cooperativelor de credit, așa numite bănci populare. Primele încercări în vederea unei ridicări a bunăstării țăranului, sunt făcute de intelectuali cari aveau contact cu omul dela sași și le cunoșteau necesitățile. Aceștia erau de obicei preotul și dascălul.

Mișcarea la început nu era organizată în vederea unui scop unitar. Abia sub ministeriatul lui Spiru Haret, în a. 1898, care a organizat sistemul școlar, s'a dat atențiune mai mare cooperativelor și s'a încercat o îndrumare unitară. Spiru Haret, călăuzit de bunele rezultate pe cari cooperativele au înregistrat în țările din Occident, s'a dedicat cu totul acestui ram de activitate, cu toate că nu cădea propriu zis, în cadrul preocupărilor unui ministru al Instrucțiunii. Dar în fine, instrucția se poate da pe toate terenele. Deci grație intervenției sale energice, băncile populare au sportit în numai 5 ani (1898—1903) cu aproape 800 de unități.

Până la anul acesta (1903) cooperativele nu aveau un regim special. Abia atunci s'a creat prima lege pentru reglementarea și înființarea băncilor populare, care apoi s'a extins și asupra cooperativelor. Tot această lege a prevăzut și înființarea unei centrale a băncilor populare.

În dezvoltarea lor băncile populare au fost călăuzite și mai departe de ministerele în funcție, ca ministerul de agricultură și ministerul economiei naționale, cari le-au dat tot sprijinul cuvenit unei organizațiuni de mare importanță economică.

În decursul vremurilor organizația băncilor populare și a cooperativelor a trecut prin diferite faze care nu priveau atât singurătțile nucleee, cât mai mult instituția centrală. Poate că motivul a fost de natură de partid și de plasare cât mai numeroasă a aderenților căci numărul centralelor crește repede dela unu la cinci. Abia mai târziu, pe la 1938 ele au fost unificate și înglobate toate în „Institutul național al cooperatelor”.

Institutul acesta s'a creat ca persoană juridică la care statul participă cu un fond de Lei 250 mil. Statul și-a rezervat un anumit număr de locuri în Consiliul de administrație și ca organ de control un comisar guvernamental. Cooperativele au contribuit cu un capital de 260 mil. Lei care este vărsat aproape în întregime.

Institutul național al cooperatelor are următoarele secțiuni:

1. Administrația, controlul și propaganda;
2. Secția de credite;
3. Secția economică.

Potrivit situației create de războiu, secția cea mai importantă este secția economică. Aceasta a luat o dezvoltare foarte mare deoarece rolul cooperativelor este azi de a lua o parte cât mai intensivă la aprovizionarea populației civile. Desfacerea mărfurilor se operează din depozite regionale în număr de 24 împărțite pe întreaga țară. Acestea la rândul lor aprovizionează singurătțile cooperative locale.

O deosebită activitate s'a desfășurat în desfacerea cerealelor. În a. 1942 s'au înmagazinat circa 41.000 vagoane cereale în valoare de 4¹/₂ miliarde Lei. Partea cea mai mare a acestei cantități s'a repartizat populației nevoiașe. Finasarea acestor operațiuni s'a făcut cu ajutorul Băncii Naționale care a deschis creditele necesare.

În anii 1940 și 1941 statul român a încheiat cu Germania o convenție economică de comună colaborare. Institutul național al cooperatelor s'a folosit de avantajele oferite de această convenție și în calitate de mandatar al statului a încheiat cu diferite firme din Reich contracte de livrare în valoare de aproape 3 miliarde lei. Contractele privesc mai cu seamă livrarea de mașini și alte articole agricole. În sensul acestor contracte sau livrat până în Decembrie 1942 mașini în valoare de 1.154 mil. Lei repartizate astfel:

- 3.315 tractoare
- 3.479 pluguri de tractoare
- 4.245 mașini semănat
- 49.905 pluguri simple
- 9.090 grape
- 26.575 sape mecanice
- 860 frezeletoare
- 1.000 mașini de costit
- 1.194 mașini de legat snopi
- 457 batoze
- 400 mașini de curățirea semințelor
- 80 prese de pale.

Materiale de clădire și fierărie s'a livrat în valoare de Lei 400 mil. Pentru anul în curs s'au făcut comenzi în valoare de 412 mil., din cari numai ¹/₃ parte în străinătate.

Pentru capitală s'au livrat 1.210 vagoane lemn de foc din stocurile cooperativelor forestiere.

Bumbac, ștofe și încălțăminte s'au livrat în valoare de 620.5 mil. Lei, în care sunt cuprinse între altele 28.000 pachete de bumbac, 48.265 buc. saci și 173.905 părechi de galoși. Din sare au fost repartizate 11.200 vagoane în valoare de

260 mil. Lei. Au fost scoase 321 magazine de sare din mântile Evreilor.

Pentru distribuirea zahărului s'au înființat în a. 1942 un număr de 53 de depozite. Din acestea au fost vândute 8.741.500 kg zahăr în valoare de Lei 514.807.000.—

Cooperatiunile au înființat fabrici proprii pentru prepararea marmeladelor. În acestea s'au fabricat în 1942 o cantitate de cca 500.000 kg marmeladă variată în valoare de Lei 52 mil.

În uscătorile — poate aduse din Germania — s'au pregătit 40.000 kg legume în preț de Lei 11 mil. Sunt pe cale de a se instala răcitoare pentru fructe care cuprind 100.000 kg.

Institutul de cooperative a început construcția celor patru cășnării în stil mare, la Lugoj, Alba-Iulia, Stieria și Burdujent. Afară de aceasta a comandat mașini și scule pentru 100 lăptării rurale din care 50 vor produce unt și 50 smântână. În Iași a înființat o școală de măestri cășnari, care a instruit până acum un număr important de elevi. Cooperativa e pe cale de a construi pe întreg cuprinsul țării magazine centrale de dimensiuni impunătoare. Ca model poate servi în acest scop acela construit pe Dealul Spiței în București care poate cuprinde 1000 vagoane. În punctele sale sunt instalate răcitoare pentru 30 vagoane.

După o statistică publicată, sunt în România 7520 de cooperative. La locul prim stau cooperativele de credit în număr de 3.920. La locul al doilea vin cooperativele de consum 820 la număr; cooperative de aprovizionare sunt 338, iar restul se împarte pe diverse alte cooperative. Numărul total al membrilor trece de 1.150.000 persoane. În anul 1940 activele cooperativelor erau de Lei 7.585.323.000.—

Numărul federațiilor este de 52 la care aparțin 5.195 cooperative.

Pentru a ilustra mai bine activitatea cooperativelor, dăm mai jos unele cifre statistice luate din „Wirtschaftsdienst“:

Livrările de mărfuri alimentare se cifrau în a. 1942 la 13 miliarde Lei față de 6,7 miliarde în a. 1941 și 3,3 miliarde în a. 1940.

În a. 1942 s'au înființat 7 magazine centrale de mărfuri, așa că azi sunt în funcție total 27. Cea de la Alba-Iulia are o capacitate de 1000 vagoane. Lucrările efectuate în a. 1942 reprezintă 250 mil. Lei. Dacă mai socotim la acestea și reparaturile și lucrările terminate în anul curent, ajungem la o investiție în suma totală de 400 mil. Lei. Capitalul vărsat de membri s'a urcat

la 253 mil. Lei. Bani puși la dispoziție de către stat, și în formă de credite de B. N. R., se urcă la Lei 7.070.151.629.— Beneficiul net pe a. 1942 este de Lei 82.881.649.

MERCATOR.

Bursa.

Volumul de tranzacțiuni la efectele publice, a scăzut în Aprilie după o mai recentă statistică la 152,5 mil. Lei. În luna Mai s'a observat o mai veche mișcare în acest compartiment însă fără o urcare mai substanțială a cotașunel.

S'a continuat cu majorările de capital și diverse fuziuni. De remarcat a fost fuziunea „Bănești Românești“ cu „Dunărea Română“. S. A. București, „Banca Munteniei“ S. A. Buzău, și cu „Banca Caracal“ S. A. pe baza bilanșurilor dela 31 Decembrie 1942.

Acționarii acestor bănești au primit 15.586 buc. acțiuni de ale Bănești Românești, ultima emisiune în vederea acestei tranzacțiuni.

Majorare mai însemnată de capital este de notat la „S. A. Română pentru Industrie Agricole Livezi“ dela 250 la 400 mil. Lei.

Târgul financiar a fost în genere foarte calm. Publicul nu și-a câștigat încrederea în hârtii și simpatia se îndreaptă mai mult spre plasamente imobiliare. Investițiile noi în întreprinderi au continuat într'un ritm moderat.

Hârtiile cele mai negociate au fost „Telefoane“, „Reșița“ și „Astra Română“.

Dăm mai jos cota comparativă la unele valori.

	Cursul la începutul lunii Ianuarie 1943	Cursul la 7 Iunie 1943
Înzestrarea marilor mici	Lei 73.50 67.—	70.— 58.50
Reînțregirea	63.25	62.—
Astra Română	5.250.—	4.000.—
Credit Minter	1.880.—	1.480.—
I. R. D. P.	655.—	515.—
Gaz Metan	2.950.—	3.700.—
„Mica“	1.770.—	1.450.—
„Reșița“	1.670.—	1.800.—
Creditul Industrial	1.425.—	1.200.—
S. R. D.	4.800.—	4.000.—
S. T. B.	4.650.—	2.050.—
Telefoane	2.400.—	2.200.—
Nitrogen	1.760.—	1.410.—
B. N. R.	17.000.—	13.175.—
Banca Com. Italo-Română	Lei 430.—	430.—
Banca Românească	1.175.—	1.030.—
Banca de Scont a României	500.—	525.—
Banca „Albina“ Sibiu	500.—	500.—

E. V.

CRONICA.

Valabilitatea acreditivelor. Banca Națională a comunicat bănelor autorizate cu afaceri de devize, să avertizeze pe clienții lor, să se îngrijească la timp pentru prelungirea acreditivelor ce le au pentru import, deoarece acestea se stornează după expirarea termenului pentru care sunt valabile. În mod normal acreditivul este emis pe 3 luni. Banca Națională poate aproba la cererea importatorului o prelungire de o lună. O prelungire în plus e dependentă de aprobarea Ministerului Economiei Naționale. Cererea de prelungire în acest caz este a se înalța acestui minister, împreună cu prima încuviințare, prin banca autorizată respectivă. Se recomandă a înalța această cerere cu 2—3 săptămâni înainte de expirarea lunii a patra, deoarece rezolvirea ei durează tot cam atâta. Se recomandă firmelor importatoare o strictă evidență a acreditivelor, pentru a nu pierde termenul.

Se întâmplă cazul, când liferantul din străinătate după câțiva timp nu mai poate livra, sau poate livra numai o altă marfă decât cea comandată, sau poate că cere un alt preț mai mare. Și în aceste cazuri e nevoie de un nou permis din partea Ministerului Economiei Naționale. E bine să se ceară prelungirea și în cazurile acestea pentru ca acreditivul al cărui schimbare se cere să nu iese din termen.

Dacă acreditivul aprobat nu mai e destul de mare pentru ca să acopere pretențiunea liferantului, atunci importatorul trebuie să depună la B. N. R. o scrisoare de garanție prin care se obligă că după vămătura mărfii va înalța Ministerului Economiei Naționale o cerere pentru aprobarea transferului pentru diferența de preț survenită.

*

Dresdener Bank, Berlin, care face parte din conțernul de bănci așa numit „D-Banken“, și-a publicat bilanțul pe a. 1942. Din el vedem, că banca aceasta are colteresești foarte importante în Sud-Estul Europei. La noi finanțează banca „Societatea Bancară Română“, București.

Dresdener Bank dispune de un capital de 150 mil. Rm. Beneficiul net a fost de 9 mil. Rm., iar circulația 5.735 mil. Rm.

*

„Mica“ S. A. București și-a ținut adunarea generală la 5 crt.

Din darea de seamă rezultă că societatea a trebuit să îndure unele dificultăți din cauza întârzierii decontării aurului predat Băncii Naționale, și a prețului acestui aur care ar fi mult inferior parității mondiale. La aceasta s'a adăugat și lipsa tot mai mare de numerar și fonduri de rulement. Amploarea întreprinderii o dovedește numărul de 20.000 al funcționarilor și muncitorilor angajați în diferitele ei uzine.

Conform raportului, exploatarea aurului în sine nu a fost rentabilă, și fără aportul întreprinderii afiliate venitul societății la prețul actual al aurului ar fi putut deveni nul.

Afară de lucrările strict tehnice, întreprinderea s'a îndelețnit și cu partea culturală și socială a angajaților săi, înființând școli și instituții de ajutorare și de binefacere. Pentru informarea muncitorilor editează chiar și o revistă bilunară intitulată „Foata Minterului“. Se dovedește deci, că avem și instituții de acelea care nu urmăresc numai pur câștigul întreprinderii, ci au simț și pentru progresul cultural al muncitorului.

În domeniul minter societatea a reușit să mențină producția aurului la un nivel satisfăcător, cu toate dificultățile situației prin care trecem. Cu atât mai bine au prosperat societățile colteresate, ca uzina de mercuriu „Aur“, uzinele chimice „Nitrogen“ și „Unio-Chimica“. În domeniul textil „Mica“ a activat în cadrul societății „Textila-Română“ la răspândirea culturii bumbacului și prelucrarea lui.

Dăm mai jos unele cifre din darea de seamă:

Producția de aur a fost în a. 1942 de 2081 kg față de 2429 în a. 1941. Cea de argint a fost de 1338 kg. față de 2049 kg din a. 1941.

Beneficiul net este de Lei 135.500.000.— Cuponul este de Lei 62'50 brut, sau Lei 40.— net de acți de nominal Lei 500.—

Adevărul

**nu se spune în șoaptă, deci,
cine pleacă urechea la șoapte
acela aude numai minciuni.**